

Kúria

végzés

Az ügy száma: Bfv.II.831/2018/14.
A határozat szintje: felülvizsgálat
A tanács tagjai: . Katona Sándor a tanács elnöke
Dr. Krecsik Eldoróda előadó bíró
Dr. Feleky István bíró

Az eljárás helye:
Az eljárás formája: tanácsülés
Az ülés napja: 2018. november 21.
Az ügy tárgya: embercsempészség büntette
Terhelt(ek): ... és társai
Elsőfok: i Járásbíróság, nyilvános, folytatólagos tárgyalás, 2016. április 25-én kihirdetett 11.B.1117/2014/94. számú ítélete
Másodfok: i Törvényszék, nyilvános ülés, 2017. november 28-án kihirdetett 1.Bf.1308/2016/27. számú ítélete
Harmadfok: -
Az indítvány előterjesztője: ... V. rendű, ... VI. rendű és ... VII. rendű terhelt megnevezett védője
Az indítvány iránya: az V., VI., és VII. rendű terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria az embercsempészség büntette miatt ... és társai ellen folyamatban volt büntető ügyben ... V. rendű, ... VI. rendű és ... VII. rendű terhelt megnevezett védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálván a Szegedi Járásbíróság 11.B.1117/2014/94. számú ítéletét, illetőleg a Szegedi Törvényszék 1.Bf.1308/2016/27. számú ítéletét ... V. rendű, ... VI. rendű és ... VII. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek vagy felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

I.

- [1] Az embercsempészség büntette miatt ... és társai ellen folyamatban volt büntető ügyben a Szegedi Járásbíróság a nyilvános - folytatólagos - tárgyalás alapján meghozott és 2016. április 25-én kihirdetett 11.B.1117/2014/94. számú ítéletében ... V. rendű, ... VI. rendű és ... VII. rendű terheltet bűnösnek mondta ki társtettesként elkövetett embercsempészség büntetéseben [1978. évi IV. törvény - továbbiakban: korábbi Btk. - 218. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a) és b) pont].
- [2] Ezért a bíróság az V. rendű, a VI. rendű és a VII. rendű terheltet - egyezően - 1 év 6 hónap

börtönbüntetésre ítélte.

- [3] A kiszabott szabadságvesztés végrehajtását az V. rendű, a VI. rendű és a VII. rendű terheltek tekintetében - egyezően - 3 év próbaidőre felfüggesztette.
- [4] A bíróság ... V. rendű terhelttel szemben 100 euró erejéig vagyonekmozgást rendelt el.
- [5] Döntött az eljárás során felmerült bűnügyi költség megfizetéséről.
- [6] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az ügyész az V. rendű, a VI. rendű és a VII. rendű terheltek terhére fellebbezést jelentett be azzal, hogy e terheltek vonatkozásában kiutasítás kiszabását és a terheltek további 241.500 forint bűnügyi költség egyetemleges megfizetésére kötelezését indítványozta. Az V. rendű, a VI. rendű és a VII. rendű terheltek ugyanakkor az egyetemleges bűnügyi költség viselése miatt, védőjük az egyetemleges bűnügyi költségviselés mellőzése, másodlagosan annak enyhítése érdekében jelentettek be fellebbezést.
- [7] A Szegedi Törvényszék a 2017. november 28-án meghozott és kihirdetett 1.Bf.1308/2016/27. számú ítéletében az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta:
- [8] ... V. rendű, ... VI. rendű és ... VII. rendű terheltek cselekményét társtettesként elkövetett embercsempészés büntettének [korábbi Be. 218. § (1) bekezdés b) pont, (2) bekezdés a) és b) pont] minősítette.
- [9] ... V. rendű terhelttel mint bünszervezetben elkövetővel szemben kiszabott szabadságvesztés tartamát 2 év 4 hónap fegyházra, ... VI. rendű terhelttel mint bünszervezetben elkövetővel szemben kiszabott szabadságvesztés tartamát 2 év fegyházra, míg ... VII. rendű terhelttel mint bünszervezetben elkövetővel szemben kiszabott szabadságvesztés tartamát 2 év fegyházra súlyosította.
- [10] Az V. rendű, a VI. rendű, és a VII. rendű terheltek vonatkozásában a kiszabott szabadságvesztések felfüggesztésére vonatkozó rendelkezéseket mellőzte.
- [11] Megállapította, hogy az V. rendű, a VI. rendű, és a VII. rendű terheltek a velük szemben kiszabott szabadságvesztésekből feltételes szabadságra nem bocsáthatóak.
- [12] A bíróság az V. rendű, a VI. rendű, és a VII. rendű terhelteket Magyarország területéről 5 év kiutasításra is ítélte.
- [13] Az elsőfokú bíróság bűnügyi költségre vonatkozó rendelkezéseit hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot különleges eljárás lefolytatására kötelezte.
- [14] Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét ... V. rendű, ... VI. rendű és ... VII. rendű terheltek vonatkozásában helybenhagyta.

II.

1. A jogerős ügydöntő határozat ellen ... V. rendű, ... VI. rendű és ... VII. rendű terheltek meghatalmazott védője terjesztett elő felülvizsgálati indítványt, amelynek a jogalapjául az 1998. évi XIX. törvény (továbbiakban: korábbi Be.) 416. § (1) bekezdés b) pontjában és d) pontjában meghatározott okot jelölte meg, valójában a bünszervezetben elkövetés megállapítása és a kiszabott kiutasítás mindhárom terhelt tekintetében történő mellőzése érdekében.

A védő indokolásában előadta, hogy álláspontja szerint a terheltek vonatkozásában a másodfokú bíróság törvénysértéssel állapította meg a bűncselekmény bünszervezetben való elkövetését. Kihangsúlyozta, hogy az általa képviselt terheltek tekintetében sem a vádirati tényállás nem tartalmazott bünszervezetben való elkövetést, ügyészi végindítvány sem történt ennek megállapítására, az elsőfokú bíróság ítéleti tényállásában sem állapította meg az érintett terheltek terhére a bünszervezetben történő elkövetést. Ezzel szemben a másodfokú bíróság - eltérve az elsőfokú bíróság mérlegelésétől - az V. rendű, a VI. rendű és a VII. rendű terheltek esetében is kétséget kizáróan megállapíthatónak tartotta a bünszervezetben való elkövetést. A védelmi álláspont szerint nem helytálló a másodfokú bíróság azon megállapítása, amely szerint az elsőfokú bíróság nem tett eleget ez irányú indokolási kötelezettségének. Az elsőfokú bíróság ítéletében részletesen

megindokolta és levezette, hogy miért állapítható meg a III. rendű és IV. rendű vádlottaknál a bünszervezetben elkövetés, ellenben az V-VII. rendű terhelteknél a többlet tudattartam hiánya okából nem lehetett megállapítani a bünszervezetben elkövetést.

Ezért a másodfokú bíróság nem változtathatta volna meg az elsőfokú bíróság ítéletét, tekintettel arra, hogy az saját megállapítása alapján is megalapozott volt. Érvelése szerint a bizonyítékok értékelése az elsőfokú bíróság feladata, mely bizonyítékok a másodfokú eljárásban történő újbóli értékelésére és mérlegelésére megalapozott tényállás esetén nincs lehetőség. A tényálláshoz kötöttség elvét sérti, ha a másodfokú bíróság a megalapozott elsőfokú ítélet esetében új ténybeli következtetést alkalmaz.

A védő törvénysértőnek tartja a másodfokú bíróság által a terheltekkel szemben kiszabott kiutasítás büntetést, mert a terheltek legalább 10 éve Magyarországon élnek családjukkal, így kiutasításuk a korábbi Btk. 61. § (7) bekezdés a) és c) pontjaiba ütközik.

A védő kifogásolta azt is, hogy a Szegedi Törvényszék mint másodfokú bíróság a súlyosítási tilalomba ütköző módon változtatta meg az elsőfokú ítéletet akkor, amikor a bünszervezetben történő elkövetést megállapította az általa képviselt terheltek terhére, és az elsőfokú ítéletben meghatározottnál hosszabb tartamú szabadságvesztés büntetést szabott ki velük szemben.

Mindezt annak ellenére, hogy ügyészi fellebbezés nem történt a cselekmény súlyosabb minősítése, valamint súlyosabb büntetés kiszabása miatt. A Csongrád Megyei Főügyészség fellebbezése ugyanis határozott cél és ok megjelölésével történt, kizárólag a kiutasítás megállapítása és a bűnügyi költség egyetemleges megállapítására irányult. A bejelentett ügyészi fellebbezés azonban a korábbi Be. 354. § (2) bekezdése alapján nem tekinthető a terheltek terhére bejelentett fellebbezésnek, vagyis olyan fellebbezésnek, amely feloldotta volna a súlyosítási tilalmat.

Mindezek alapján elsődlegesen a megtámadott másodfokú határozat megváltoztatását, a bünszervezetben történő elkövetés megállapítását, valamint a kiszabott kiutasítás mindhárom terhelt vonatkozásában történő mellőzését; másodlagosan a kifogásolt másodfokú határozat megváltoztatását, és mindhárom terhelt vonatkozásában az elsőfokú bíróság által kiszabott büntetés hatályában történő fenntartásában a törvénynek megfelelő határozat meghozatalát indítványozta.

A Legfőbb Ügyészség átiratában a felülvizsgálati indítványt részben törvényben kizártnak, részben alaptalannak találta. Kiemelte, hogy miután a felülvizsgálati eljárásban a jogerős ítéleti tényállás az irányadó, az nem támadható. Az irányadó tényállás nem tartalmazza a terhelteknek az indítványban hivatkozott személyi körülményeit. Mivel pedig az indítvány a büntetés törvényességét a tényállástól eltérő ténybeli alapokon vitatja, ezért az a törvényben kizárt.

Álláspontja szerint az eljáró másodfokú bíróság az V. rendű, a VI. rendű és a VII. rendű terheltek tekintetében helyesen vont következtetést a bünszervezet fogalmi elemeinek megállapíthatóságára, az ezzel kapcsolatos jogi érvelés teljes mértékben megfelel a büntető anyagi jogi szabályainak. E körben arra hivatkozott, hogy nem a tényállás része a történeti tényállás általános bevezetőjének azon része, amely szerint az V-VII. rendű terheltek a bűncselekményt nem a bünszervezet tagjaiként követték el (elsőfokú ítélet 6. oldal 4. bekezdés), mivel ez a megállapítás a tényállásból levont jogi értékelés eredménye, ekként megváltoztatásának nem volt akadálya.

A törvényes minősítés miatt, és arra tekintettel, hogy a terheltekkel szemben jogerősen kiszabott szabadságvesztés tartama egyébként nem éri el a bűncselekmény bünszervezetben való elkövetése esetén felemelt büntetési tételkeretének felső határát, és a korábbi Btk. 98. §-a alkalmazásának mellőzésével kiszabható, a bűncselekmény korábbi Btk. 218. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés a) és b) pontja szerinti minősítésének megfelelő büntetési tételkeret felső határát sem, ezért a korábbi Be. 416. § (1) bekezdés b) pontjában meghatározott felülvizsgálati okra hivatkozás nem alapos.

Alaptalannak találta a felülvizsgálati indítványnak a súlyosítási tilalom megsértésére vonatkozó részét is arra figyelemmel, hogy a fellebbezést bejelentő ügyészség az elsőfokú ítéletnek a terheltek terhére történő megváltoztatására irányuló szándékát kifejezésre juttatta.

Ugyancsak alaptalannak ítélte meg az indítványnak a bünszervezetben történt elkövetés törvényességét

vitató, a törvényes vád hiányára hivatkozó részében. Érvelése szerint a vádirat a bünszervezet tárgyi körülményeit rögzítette, a másodfokú bíróság a vád keretei között állapította meg a bűncselekmény bünszervezetben történt elkövetését, ezért nem követett el a korábbi Be. 373. § (1) bekezdés I/c. pontjában meghatározott - az elsőfokú bíróság törvényes vád hiányában járt el - eljárási szabálysértést.

Ezért a támadott ítéletek ... V. rendű, ... VI. rendű és ... VII. rendű terheltek tekintetében történő hatályában fenntartását indítványozta (BF.869/2018.).

2. A megtámadott ügydöntő határozatok meghozatalára, valamint a felülvizsgálati indítvány előterjesztésére a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (korábbi Be.) hatálya alatt került sor.

2018. július 1. napján a korábbi, azaz az 1998. évi XIX. törvényt felváltva hatályba lépett a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (továbbiakban: Be.), amelynek 868. § (1) bekezdése szerint a törvény rendelkezéseit - a törvényhelyben megjelölt kivételekkel - a hatálybalépéskor folyamatban lévő ügyekben is alkalmazni kell. E kivételek között a felülvizsgálati eljárás rendelkezései nem szerepelnek.

Ezért a Kúria az indítvány elbírálása során e törvény, azaz a Be. rendelkezéseit alkalmazta.

A Kúria a felülvizsgálati indítványt a Be. 660. § (1) bekezdése szerint tanácsulésen eljárva bírálta el.

A megtámadott határozatokat a Be. 659. § (5) bekezdésére figyelemmel a megtámadott részében, a felülvizsgálati indítványban meghatározott ok alapján bírálta felül, emellett a Be. 659. § (6) bekezdésre tekintettel vizsgálta a Be. 649. § (2) bekezdésében meghatározott - és az indítványozó által nem hivatkozott - esetleges eljárási szabálysértéseket is.

Ennek keretében a felülvizsgálati indítványban előterjesztetteket részben törvényben kizártnak, érdemében alaptalannak, a Legfőbb Ügyészség nyilatkozatát alaposnak találta.

A felülvizsgálat a Be. 648.§ a), b) és c) pontjában meghatározott felülvizsgálati okokból, és kizárólag a jogerős ügydöntő határozat által megállapított tényállás alapulvételével vehető igénybe.

A törvény tételesen megjelöli azokat az esetköröket, amikor helye van a rendkívüli jogorvoslatnak. A büntető anyagi jogszabályainak megsértését a Be. 649.§ (1) bekezdés a) pontja, ezen belül az aa), ab), ac), ad) alpontjai; b) pontja, ezen belül a ba), bb) alpontjai; és c) pontjában foglaltak, ezen belül a feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértések eseteit a Be. 649. § (2) bekezdés a), b), c), d) és e) pontjában pontosan meghatározott okok, míg a Be. 649. § (3), (4) és (5) bekezdése szerint az e §-okban meghatározott Alkotmánybíróság, illetve nemzetközi szerződéssel létrehozott emberi jogi szerv határozata biztosítják a felülvizsgálat lehetőségét. A felülvizsgálati okok köre nem bővíthető.

A korábbi (1998. évi XIX. törvény) Be. 423. § (1) bekezdésében foglaltakkal egyezően a jelen hatályos Be. 650. § (2) bekezdése deklarálja a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás támadásának kizártságát.

A felülvizsgálat alapvető szabálya tehát, hogy a felülvizsgálati indítványban a jogerős ügydöntő határozat által megállapított tényállás nem támadható [Be. 650. § (2) bekezdés]. A felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok ismételt egybevetésének, eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye, a felülvizsgálati indítvány elbírálásakor a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó [Be. 659. § (1) bekezdés].

A tényállás irányadósága azt jelenti, hogy a felülvizsgálat során nemcsak maga a tényállás, hanem mindaz, ami a tényállás megállapításához vezetett, támadhatatlan. Ennek megfelelően a tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mikénti mérlegelése sem külön-külön, sem pedig egymás viszonyában nem vizsgálható. Nincs lehetőség a bíróság bizonyítékokat értékelő tevékenységének, s ezen keresztül a bűnösség kérdésének, valamint a - minősítéssel kapcsolatos, vagy más büntető anyagi jogi szabály sérelme nélkül - kiszabott büntetés, illetve annak mértéke vitatására.

Minderre tekintettel azt, hogy történt-e az ügyben büntető anyagi jogsértés, a Kúria kizárólag az ítéletben rögzített tények alapul vételével vizsgálhatja.

A Kúria az irányadó tényállás általános meghatározása körében kihangsúlyozza, hogy egyrészt a tényállás a másodfokú bíróság által tett kiegészítésekkel, helyesbítésekkel irányadó a felülvizsgálati eljárásban (EBH 2011.2385). Másrészt a felülvizsgálati eljárásban irányadó tényálláshoz tartozónak kell tekinteni a jogerős határozat indokolása bármely részében szereplő minden ténymegállapítást, amely az elbírált bűncselekmény büntetőjogi megítélésénél jelentős (BH 2006.392.).

Eljárási szabálysértés vizsgálatára is csak akkor kerülhet sor, ha az a büntető eljárási törvényben kimerítően felsorolt, felülvizsgálati eljárást megalapozó eljárási szabálysértések között szerepel. Ezért azokat az indítványokat, illetőleg az indítványok azon részeit, amelyekben nem felülvizsgálati okra, vagy a tényállásban nem szereplő tényekre hivatkoznak, érdemi vizsgálat nélkül el kell utasítania.

Ugyancsak változatlanok a revízió korlátaira vonatkozó szabályok. A Kúria csak a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott részében és csak a felülvizsgálati indítványban meghatározott keretek között bírálja felül a megtámadott határozatot. A revíziós jogkör korlátozása a jogbiztonság követelményére, a bírósági határozatok jogerejének garantálására, továbbá az ügynevezett rendelkezési elv következetes érvényesítésére vezethető vissza. A jogalkotó a rendkívüli jogorvoslati eljárásban az említett érdekek primátusa folytán csak a legsúlyosabb anyagi és eljárásjogi törvénysértések esetében biztosít lehetőséget a jogerő feloldására, a jogerős ügydöntő bírósági határozatok megváltoztatására.

A Kúria mindezekre tekintettel a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozatot az abban rögzített tényállás alapul vétele mellett a felülvizsgálati indítványban megjelölt, illetve tartalmában hivatkozott Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontjában megjelölt - a bűncselekmény törvénysértő minősítése miatt, illetve a Btk. más szabályának megsértésével szabott ki törvénysértő büntetést - okból, valamint a Be. 649. § (2) bekezdés e) pontjában megjelölt - ha a bíróság a határozatát a súlyosítási tilalom megsértésével hozta meg - okból bírálta felül.

3. A Kúria ... V. rendű, ... VI. rendű és ... VII. rendű terheltek védőjének a felülvizsgálati indítványát az alábbi indokok alapján találta részben törvényben kizártnak.

A felülvizsgálat olyan rendkívüli jogorvoslat, amelynek csak a Be. 649. §-ában tételesen felsorolt okokból van helye, a jogerős ügydöntő határozattal szembeni jogi kifogás lehetőségét biztosítja, azaz nem nyitja meg a ténybeli sérelmezés lehetőségét. A jogerős ügydöntő határozat által megállapított tényállás nem támadható. A védő ezzel szemben akkor, amikor a kiutasítás törvénysértő kiszabását sérelmezte, a terheltek vonatkozásában olyan személyi, családi körülményekre hivatkozott, amit a tényállás nem tartalmaz (elsőfokú ítélet 5. oldal 7-9. bekezdés; másodfokú ítélet 5. oldal 10-11. bekezdés). Nem vitás, hogy a személyi körülmények tényei, valamint a korábbi büntetések adatai nem részei a tényállásnak, ehhez képest a felülvizsgálati eljárásban érinthetetlennek kizárólag az ügydöntő határozatban foglalt ún. történeti tényállás, illetőleg a személyi körülményekre vonatkozó azon tények tekintendők, melyekre nézve a bíróság bizonyítást folytatott le. Márpedig azok az érvek, amelyekre a védő hivatkozott, olyan személyi körülmények, amelyeket az eljáró bíróságok a lefolytatott bizonyítás alapján állapítanak meg. Ezért a kiutasításnak az ítéletben eltérő tényeken alapuló vitatása törvényben kizárt.

A Be. 649. § (1) bekezdés a) pontja, a Be. 649. § (1) bekezdés b) pontja, illetőleg ba) alpontja alapján a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen felülvizsgálatnak van helye, ha a bűncselekmény törvénysértő minősítése, illetve a Btk. más szabályának megsértése miatt került sor törvénysértő büntetés kiszabására.

Ez alapján érdemi vizsgálat tárgyát képezi a bünszervezetben elkövetést vitató kifogás.

A Kúria e vizsgálat során megállapította, hogy a bünszervezetben elkövetés megállapítása mindhárom - felülvizsgálattal érintett - terhelt tekintetében helytálló.

Az 1978. évi IV. törvény (korábbi Btk.) 137.§ 8. pontja szerint a „bünszervezet: három vagy több személyből álló, hosszabb időre szervezett, összehangoltan működő csoport, amelynek célja ötévi vagy ezt meghaladó szabadságvesztéssel büntetendő szándékos bűncselekmények elkövetése.”

Az anyagi jogi meghatározásból kitűnik, hogy a bűnszervezet egy jogi terminus technikus, pontosan körülírt, meghatározott ismérvekkel.

A felülvizsgálati indítványban megfogalmazottak okán annak megjegyzése mellett, hogy a törvényes vád hiánya a 2018. július 1-jétől hatályos Be. értelmében nem abszolút szabálysértés, a Kúria megállapítja, hogy következetes ítélkezési gyakorlat, hogy a vádelv nem követeli meg a vád és ítéleti tényállás közötti teljes történeti azonosságot (EBH 2005.1199.).

Kétségtelen, hogy - amint arra a Legfőbb Ügyészség hivatkozott - a vád szerinti tényállás mindazon ténybeli állításokat tartalmazta, melyek a bűnszervezetben elkövetés megállapítására szolgálhatnak (az elkövetői tudattartalommal együttvéve). Kétségtelen továbbá az is, hogy más a bűnszervezetben részvétel bűncselekménye és más a valamely bűncselekmény bűnszervezetben elkövetése, aminek - értelemszerűen - a vádelv követelménye szempontjából is jelentősége van.

Ez azt jelenti, hogy ami a bűnszervezetben részvétel bűncselekménye esetében elkövetési magatartásként a vád tartalmi törvényességének feltételét képezi (így pl. a beszerzői magatartás), az egy más bűncselekmény bűnszervezetben elkövetése esetében értelemszerűen nem a bűncselekmény törvényi tényállásának eleme, ekként pedig a vád törvényessége, a vádelv szempontjából közömbös.

A 4/2005. BJE számú jogegységi határozat valóban egyértelmű értelmezést ad az alanyi bűnösség és a bűnszervezet tárgyi ismérvei közötti viszonyra. Ennek lényege, hogy elsődlegesen mindig az adott, konkrét bűncselekmény elkövetését kell vizsgálni, bizonyítani, mivel ebben áll a vád tárgyi és alanyi meghatározottsága. A bűncselekmény megvalósulását, mint tárgyi körülményt kell elhelyezni egy másik tárgyi körülmény, a bűnszervezet körébe.

Ezután kell alanyi oldalon azt vizsgálni, hogy ha az elkövetési magatartás a bűnszervezet keretén belüli, akkor ezt az elkövető felismerte-e. Ez megvalósulhat úgy, hogy az elkövetés még a bűnszervezeten kívül kezdődik, és az elkövető csak később (közben) veszi észre, hogy bűnszervezeten belül van, ám bent marad (folytatja, vagy megismétli az elkövetést). De történhet úgy is, hogy eleve bűnszervezetben, illetve annak létrejöttével kezdődik az elkövetés, tehát az elkövető tudja, honnan indul, miről van szó.

Ezekre az általános (és nyilvánvaló) tudati helyzetekre vezethető vissza a konkrét eset. A tudati helyzet megállapítása azonban nyilvánvalóan nem feltétlen a beismerésen alapul, hanem a bűnszervezet törvényi fogalmi elemei szerinti ténybeli körülményeken, amelyek felismerése a terheltek számára adott volt. A törvényi feltételek közül egyedül a bűncselekményre irányultság hordoz eleve jogellenes tartalmat, a többi önmagában nem (korábbi Btk. 137. § 8. pont). Következésképpen akkor válik egyértelműen felismerhetővé a bűnszervezetben elkövetés, amikor a többi feltétel mellett a bűncselekményre irányultság is megjelenik.

Ehhez képest a tárgyi külső körülmények alapulvételével vonható arra következtetés, hogy a terhelt, illetve terheltek tisztában voltak azzal, hogy magatartásuk nem elszigetelt, hanem másokéval összehangolt és azzal is, miszerint a bűnszervezet hosszabb időre szervezett, aminek szempontjából közömbös, hogy abban ki mennyi ideig vesz részt (ezért állapítható meg az alkalmi részvétel esetében is a bűnszervezetben elkövetés).

Ezzel szemben nem feltétel a bűnszervezeten belüli személyes kapcsolat, vagy haszonszerzésre törekvés sem, ilyen elvárást a törvény nem kíván meg (BH 2016.234., BH 2008.139.II.).

Mindemellett a további törvényi feltételek - a létszám és a tervbe vett bűncselekmény - az elkövetés megkísérlésével értelemszerűen egyben teljesülnek. Ilyen esetben tehát különösebb vizsgálatot sem igényel. Az eljáró bíróság pedig az irányadó tényállás ide vonatkozó körülményei alapján helyesen vont következtetést a bűnszervezetben elkövetésre.

Az irányadó tényállás rögzíti, hogy **tanú 1** megbízásából ... I. rendű terhelt szervezésében ... V. rendű, ... VI. rendű és ... VII. rendű terheltek segítséget nyújtottak ahhoz, hogy 2012. április 6. napján összesen 13 fő migráns (... és ... állampolgárok) meg nem engedett módon átlépje a ... határszakaszt és onnan az Európai Unió mélységi területei felé jusson. A felkérésnek megfelelően az I. rendű terhelt megszervezte a migránsok szállítását. 2012. április 5. napján az esti órákban **város 1**

területén felkérte az V. rendű, a VI. rendű és a VII. rendű terhelteket, hogy ismeretlen személyek által - egy ... és egy ... állampolgár sétáltató segítségével - 2016. április 6. napján a hajnali órákban a ... zöldhatáron keresztül az államhatárt átlépő 13 fő migránst a gépkocsijukkal szállítsanak el **ország 1**be. Az I. rendű terhelte az V. rendű, a VI. rendű és a VII. rendű terhelteknek a sikeres szállítás esetére ellenszolgáltatásként személyenként 100 eurót ígért. A terheltek megjelentek a ... határ közelében - **város 2-város 1** térségében -, ahol felvették a migránsokat az I. rendű, az V. rendű és a VI. rendű által vezetett személygépkocsikba. A VII. rendű terhelte a VI. rendű terhelte által vezetett kisbuszban tartózkodott utasként, akinek a bűncselekmény elkövetése során a megbízójukkal, az I. rendű terhelttel történő telefonos kapcsolattartás volt a feladata. Az indulást megelőzően az I. rendű terhelte az V. rendű terheltek üzemanyag költségre 100 eurót adott. A migránsok gépkocsikba történő felvételét követően a járművek az ... jelzésű autópályán keresztül **ország 2** irányába indultak. Az V. rendű és a VI. rendű terheltek által vezetett gépkocsikat, valamint a járművekben tartózkodó személyeket a ...-határátkelőhely térségében ellenőrzés alá vonták. Miután a migránsok Magyarországon történő tartózkodásuk jogszerűségét hitelt érdemlően nem tudták igazolni, így ők, valamint az V. rendű, a VI. rendű és a VII. rendű terheltek előállításra kerültek a ... Rendőrkapitányságra. Az I. rendű terhelte által vezetett gépkocsi a benne ülő két migránssal együtt megérkezett a ország 1 célállomásra, ... városába.

Ezen tényállás alapján helyesen állapította meg a másodfokú bíróság, hogy az V. rendű, a VI. rendű és a VII. rendű terheltek tisztában voltak azzal, hogy harmadik országból Magyarország területére engedély nélkül érkező személyek szállításában vesznek részt, amit egyébként anyagi haszonszerzés végett intéztek, valamint tudatuk átfogta, hogy ezen személyek utaztatását, szállítását, elhelyezését csak több ember összehangolt tevékenysége eredményezi, és a koordinációban - távbeszélő útján - részt is vettek.

Az irányadó tényállás alapján kétségtelen a bűnszervezet léte és a terheltek embercsempészési magatartása. Vitathatatlan a terheltek elkövetési magatartásának a külföldről - több országon át - érkező személyek továbbirányításában, szállításában megnyilvánuló tevőlegessége, valamint a szállított személyek stafétaszerű átadásának, átvételének ténye is. E tárgyi körülmények pedig elegendő alappal szolgálnak arra a következtetésre, hogy a terheltek tisztában voltak azzal, hogy magatartásuk nem elszigetelt, hanem egy meglévő utaztató mechanizmushoz kapcsolódó, ami illegális utaztatás esetében nem más, mint bűnszervezet.

A bűnszervezet személyi vagy tevékenységi, területi állandósulása, állandósultsága (perspektívája), változékonysága közömbös. Ekként közömbös az is, amennyiben csupán egy vagy két staféta (kézről-kézre adás) megy végbe. Minden más azt jelentené, hogy az elkövetés egyszeri alkalommal kockázatmentes lenne, ekként immunis a törvényi fenyegetettség ellenében. Épp ezt jelenti, illetve kűszöböli ki a 4/2005. BJE számú jogegységi határozat, ami az egyszeri magatartást is már értékelhetővé teszi. A lényeg a mechanizmus meglétén van, aminek veszélyessége éppen abban áll, miszerint a több országon át érkező személyek bízhatnak abban, hogy illegális úton van hova fordulniuk.

Ehhez képest pedig nyilvánvaló az is, hogy az indítvány hivatkozása a Legfelsőbb Bíróság Bfv.III.409/2007/5. számú határozatára nem ad érvelési alapot. Abban az ügyben ugyanis épp arról volt szó, hogy a terheltek elszigetelten, egy ponton, eseti jelleggel, örzési tevékenységet végeztek, és az irányadó tényállás rájuk nézve semmilyen adatot nem tartalmazott, amiből következtetés lett volna vonható arra, hogy az elkövetők tisztában lettek volna magatartásuk bűnszervezeti hátterével.

Mindez egyben azt is jelenti, hogy az eljáró bíróság elvégezte a tudat tartalom vizsgálatát, és arról számot is adott.

Mindebből egyértelműen következik, hogy az V. rendű, a VI. rendű és a VII. rendű terheltek bűnösségének megállapítása és a cselekményének jogi minősítése során az eljáró bíróságok nem sértették meg a büntető anyagi jog szabályait.

4. A terheltek védője alaptalanul hivatkozott felülvizsgálati okként a Be. 649.§ (2) bekezdés e) pontjára, a

súlyosítási tilalom megsértésére.

Egyetértett a Kúria a felülvizsgálati indítványt előterjesztő védővel abban, hogy a súlyosítási tilalom a jogorvoslati eljáráshoz kapcsolódik. A Be. 649. § (2) bekezdés e) pontjában meghatározott ok ugyanis csak másodfokú döntéshez kapcsolódhat, minthogy szabályainak megsértésére is csak ebben a tárgyalási szakaszban kerülhet sor. Ezért e körben a Kúria a felülvizsgálati eljárásban azt vizsgálta, hogy volt-e az ügyben az V. rendű, a VI. rendű és a VII. rendű terheltek terhére bejelentett fellebbezés. Ez a fellebbezés irányának elbírálásával dönthető el.

A súlyosítási tilalom a másodfokú bíróság döntési jogkörének terjedelmét korlátozó szabály, ami a terhelt javára történő kockázatmentes fellebbezés lehetőségét biztosítja. E jogintézmény zárja ki, hogy a terhelt a javára bejelentett fellebbezés nyomán - a terhére bejelentett fellebbezés hiányában - a másodfokú eljárást követően kedvezőtlenebb helyzetbe kerüljön. A hátrányosabb büntetés, intézkedés, valamint az arra irányuló indítvány fogalmát - általánosságban - a Be. 10. § (3) bekezdése határozza meg.

Ugyanakkor a Be. 595. §-a a korábbi Be. 354-355. §-aival érdemben teljesen egybehangzóan rögzíti a súlyosítási tilalommal összefüggő szabályokat, minimális eltérés csak a törvényhely szerkezeti felépítésében van.

A törvényhely (2) bekezdése tartalmazza azt, hogy mi minősül a terhelt terhére bejelentett fellebbezésnek.

Eszerint „A vádlott terhére bejelentett fellebbezésnek azt kell tekinteni, ami a bűnösségének megállapítására, bűncselekményének súlyosabb minősítésére, a büntetésének súlyosítására, illetve a vele szemben büntetés helyett alkalmazott intézkedésnél súlyosabbnak a megállapítására, vagy az ilyen intézkedés helyett büntetés megállapítására irányul.”

A másodfokú bírósági eljárásban a terhelt bűnössége megállapításának, büntetése súlyosításának feltétele tehát a terhelt terhére szóló fellebbezés. Jelen esetben ilyen tartalmú nyilatkozattétel az ügyész részéről - miután a büntetés súlyosításért fellebbezett - megtörtént.

Miután a terhelt terhére bejelentett fellebbezés törvényi meghatározása az irányadó, ez pedig a büntetés súlyosítása megjelölést használja, ekként annak vizsgálata a megfelelő minősítés és büntetéskiszabási tényező megállapítása esetén a másodfokú bíróságot nem zárja el magának a büntetésnek a felülbírálatától.

Eszerint a büntetés súlyosításának a lehetősége megfelelő tartalmú fellebbezés bejelentéséhez kötött. Jelen ügyben pedig ez megtörtént. Ekként a másodfokú bíróság a súlyosítási tilalom szabályát nem sértette meg.

A Be. 649.§ (1) bekezdés b) pontja ba) alpontja értelmében a büntetés revíziójára csak akkor van lehetőség, ha a bűncselekmény törvénysértő minősítése, a büntetőjog más szabályainak megsértése miatt került sor törvénysértő büntetés kiszabására. Miután a minősítés törvényes, és más anyagi jogszabálysértés sem történt, önmagában a kiszabott büntetés mértékét a Kúria nem vizsgálhatta (EBH 2011.2387).

Mindezekre figyelemmel - s miután nem észlelt olyan eljárási szabálysértést sem, amelynek vizsgálatára a Be. 659. § (6) bekezdése alapján hivatalból köteles - a Kúria a felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt, s a támadott határozatokat a Be. 662. § (1) bekezdés a) pontja alapján - ... V. rendű, ... VI. rendű és ... VII. rendű terheltek tekintetében - hatályában fenntartotta.

A Be. 653. § (1) bekezdése értelmében a felülvizsgálati eljárás lefolytatására a harmadfokú bírósági eljárás szabályait az e Fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni. A harmadfokú bíróság határozatával szemben viszont a Be. nem biztosítja a fellebbezés lehetőségét, s attól eltérő rendelkezést a Be. XC. Fejezete sem tartalmaz. A végzés ellen tehát nincs helye fellebbezésnek. Felülvizsgálatát kifejezett rendelkezéssel a Be. 650. § (1) bekezdés b) pont 2. fordulata zárja ki. A Be. 656. § (4) bekezdése pedig rögzíti, hogy az ugyanazon jogosult által ismételtelen előterjesztett, illetőleg a korábbival azonos tartalommal ismételtelen előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja.

Budapest, 2018. november 21.

Dr. Katona Sándor s.k. a tanács elnöke, Dr. Krecsik Eldoróda s.k. előadó bíró, Dr. Feleky István s.k. bíró

A kiadmány hitelül:
Schulz Oszkárné
tisztviselő